

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Breukelen, 11 november 2014

Geachte dames, heren,

Ik heb het als een eer ervaren een bijdrage te mogen leveren aan de evaluatie van het energiebesparingsbeleid van de rijksoverheid voor de gebouwde omgeving en dit met plezier gedaan. Naar mijn mening hebben de onderzoekers deze opgave zeer serieus en professioneel aangepakt en volgen de aanbevelingen logisch voort uit het onderzoek. De onderzoekers stonden ook zeer open voor commentaar wat mij het gevoel gaf daadwerkelijk een bijdrage te kunnen leveren.

Echter; Ik vervulde mijn taak ook met gemengde gevoelens. En dit om de volgende reden:

Ik ben zeer overtuigd van zowel het belang van een stimulerende rol van de overheid als van evaluaties en moedig beide ook zeer aan. Ik realiseer me echter ook terdege dat de evaluatie van het energiebesparingsbeleid van de rijksoverheid voor de gebouwde omgeving in de praktijk eigenlijk *een mission impossible* is. En wel om de volgende redenen: lang niet alles is meetbaar en nauwelijks is na te gaan wat de invloed is van beleid en wat van andere externe factoren.

De onderzoekers benadrukken met betrekking tot dit eerste punt onder andere het feit dat de impact van overheidsbeleid afzonderlijk niet te meten is omdat regelingen tegelijk zijn ingevoerd bijvoorbeeld. Maar er is meer niet meetbaar.

Ondanks het feit dat naar het totale energieverbruik is gekeken en dus vastgesteld kan worden hoeveel minder energie er in de Nederlandse woningbouw is gebruikt en ook diverse partijen zijn gepolst, blijft de impact van veel lokale initiatieven bijvoorbeeld buiten beschouwing omdat deze simpelweg niet te achterhalen is. Welk lokaal initiatief heeft tot welke besparing geleid? En wat was de overheidsinvloed op dit initiatief? Op die vragen is geen antwoord te vinden. Dit zijn slechts twee voorbeelden die illustreren hoe moeilijk het in de praktijk is tot betrouwbare informatie te komen.

Met betrekking tot het tweede punt plaatsen de onderzoekers eveneens een opmerking. Het is natuurlijk ook vrijwel onmogelijk om na te gaan wat de impact is van overheidsbeleid en wat van bijvoorbeeld de crisis. Het feit dat veel professionele partijen niet langer veel nieuwbouw tot stand kunnen brengen verklaart voor een deel de sterk toegenomen belangstelling van deze partijen voor de aanpak van de bestaande woningbouw; binnen dit rapport een heel belangrijke doelgroep.

Kortom; ik wilde graag een bijdrage leveren maar had wat de opgave betreft eigenlijk een beetje medelijden met de onderzoekers die tot een geloofwaardig verhaal moesten zien te komen binnen een dergelijke complexe context. Ik heb met bewondering gezien hoe zij het voor elkaar hebben gekregen om ondanks alle belemmeringen tot interessante en gefundeerde aanbevelingen te komen.

Mijn advies luidt echter wel om, gezien de hiervoor aangekaarte beperkingen, te voorkomen dat al te stellig met de bevindingen om wordt gegaan. Het is vrij eenvoudig om de conclusie, dat we de beoogde besparingen niet lijken te halen, te vertalen naar de conclusie dat we niet goed bezig zijn. Want dat is én niet waar én we weten het niet zeker. Er gebeurt veel moois op het gebied van energiebesparing in de gebouwde omgeving in Nederland en slechts een beperkt deel daarvan kon belicht worden in dit rapport omdat veel buiten de scope van overheidsbeleid valt. Meer het licht laten schijnen op al die lokale initiatieven is de aanbeveling die ik aan dit rapport zou willen toevoegen en: in het algemeen met een positieve blik naar de bevindingen kijken. We zijn er nog lang niet en het kan veel beter. De verbeteringen moeten we zeker doorvoeren maar laten we ook de successen niet vergeten te vieren. Ook dat stimuleert.

Met vriendelijke groet,

Prof.dr.ir. Anke van Hal

Hoogleraar Sustainable Building, Nyenrode Business Universiteit
Praktijkhoogleraar Sustainable Housintg Transformation, TU Delft